

Efler József és Pogonyi Lajos
Szerszámgépgyár modell-
szobrász műhelyének két szor-
galmas dolgozója.

A KISZ szervezetek és a turisztika

Szembetűnő, hogy az ifjak egyre nagyobb érdeklődést mutatnak a turisztikai akciók iránt. S ez olyan kedvtelés, amelyet semmi esetre sem szabad figyelmen kívül hagyni, közömbösnek elismerni föltétlenül kell, hogy a szociális életre való barátságot a természet, a hegyi turizmussal, a kirándulásokkal.

Mit is mond erről a kérdéssel a KISZ Központi Bizottságának a VIII. kongresszuson elhangzott beszámolója? Ime: „...céljaink tartja, hogy a KISZ a jövőben vállalja magára az ifjúság hétfői helyi természetjárása megszervezésének feladatát”. Majd néhány sorral alább: „...a szakszervezetekkel, az Országos Turisztikai Hivatallal, a néptanácsokkal, a vállalatokkal és iskolavezetőségekkel karöltve gondoskodjanak a fontos problémák megoldásáról”.

Miként gondoskodnak városunk KISZ-szervezetei a problémák megoldásáról? A megkérdészek nem kések a válaszal.

COTRAU IOAN, a városi KISZ-bizottság aktivistája:

Amellett, hogy a városi KISZ-bizottság a turisztikai bizottság koordinálja, ellenőrzi a turisztikai tevékenységet a vállalatok és intézmények KISZ-szervezeteiben, a kirándulások, természetjárások rendezéséből is kiveszi a részét. Az elmúlt vasárnap például két társaságok is tartottak egy Teba textilgyár és a Keszthelyi fiatalokkal. Nagyvárad és Félix-fürdő volt utunk végpontja. Mondanom sem kell, hogy valamennyien — szervezők és résztvevők egyaránt — kitűnően éreztük magunkat...

A kisipari termelőszövetkezetek fiataljai is komolyan készülődnek. Július 30-án kulturális vasárnapot rendezünk, majd egy hét múlva közös kirándulást. Menyházára... És hogy el ne felejtsük, az aradi fiatalok idén sem fogják hiányozni a híres Gáina-i vásártól. Szombat délután indul a különvonat... Városi szinten azonban a fiataloknak csak egy kis hányada — 100 — 200 tag — számára tudjuk biztosítani a részvételt. Ezért inkább szorgalmazzuk hétfői kirándulások rendezését. A KISZ-alapszervezeti szinten. Így jóval nagyobb a részvételi lehetőség... Vasárnap például a December 30. textilüzemek fiataljainak egyik csoportja Lippán, a másik csoport Stina de Valen vidékét; a 615-ös számú Craiova-i Építőtelep, KISZ-alapszervezetek tagjai szintén Lippánra választották hétfői pihenőhelyül, míg a Fűrészgépgyár fiataljai Menyházára... S ez csak egyetlen vasárnap mérlege.

NEDEA DIONISIE, a Vagon-gyár KISZ-bizottságának titkára:

Idén sikerült megoldanunk az elmúlt években annyi gondot, bosszúságot okozó szállítóeszköz-problémát... Az első nagyobb szabású kirándulásra április végén került sor, amikor is több mint 50 kislányt a háromnapos ut: Temesvár, Herkulesfürdő, Lugos, Karánsebes, Orsova, Vaskapui építőtelep, Turnu Severin, Filias, Tirgu Jiu, végig a Zsilvölgye, Petrozseny, Hátszeg, Déva. Felejthetetlen élmény volt... Több alkalommal vettük igénybe az üzem Hármasszigeti bágas vikendházát. Vasárnap a hegessző részleg fiataljai voltak kinn; míg 70 KISZ-tag (köztük több, az üzemben gyakori idejét töltő egyetemista) a Szemenikre látogatott.

PINTEA PETRU, a Szerszámgépgyár KISZ-bizottságának titkára:

Sajnos, nálunk a helyzet nem olyan biztató. Most is akartunk rendezni egy kirándulást Nagyváradra, meg Félix-fürdőre. Azt hiszi voltak jelentkezők? Drágáltak a 40 lejt oda-vissza, vonattal. Más szállítóeszközök pedig nehezen tudunk beszerezni. Az IRTA nem ad, mert valamennyi foglalt, szükség van rájuk más, fontosabb feladat teljesítésére. De a jövőhagyás megszervezése is olyan körülményes, gyárunknak meg nincs lehetősége biztosítani. A December 30. textilgyáriak könnyebben mozognak, a vállalatnak van saját társaságkocsija. ...Nem akarok mentegetőzni, de nekem ez a véleményem... Ugy határozotunk ezért, hogy a könnyebben és egészen olcsón megközelíthető kirándulóhelyekre csak elmegyünk. Van belőlük bőven Arad környékén... Július 23-án, vasárnap például Viglást látogatjuk meg, természetesen a vármegyeházánál felmászunk...

Idézhetnénk a válaszokat, de nem tesszük, hiszen úgy nem mondanak. Mindenütt panaszkodtak a szállítóeszköz-hiányra. Valóban ez még mindig sok gondot okoz a kirándulások megszervezésében. De vajlik be, az sem kitalálás, hogy gyakran maguk a KISZ-tagok — akik pedig közgyűléseken kérték, követelték a közös természetjárásokat — amikor cselekvésre került volna a sor, valamilyen kifogással visszaleptek. Pedig kirándulást szervezni

csak az ő aktív hozzájárulásukkal, részvételükkel lehet. És még valami. A szállítóeszköz hiánya nem szabad, hogy elterítse a természet kedvelőit szándékuktól. Ha keresnek, találnak megoldást. Pintea elvtárs is említette a Hegyalját, amely valóban sok szépséget tartogat.

De volna még egy javaslatunk: városunkban a kerékpárosok mellett nagyon sok motoros is van. A Szerszámgépgyár KISZ-bizottsága például még soha sem gondolt arra, hogy szervezhessen kirándulást a motorkerékpár tulajdonosokkal is! Egy kis körültekintéssel, a fiatalok hétfői programjának összehangolásával bizonyára meg lehet valósítani, akár üzemi, akár részleg-alapszervezeti szinten.

Találós kérdés

Jár az ember az utcán; gondolataiba mélyed, vagy csupán válsággal, nézelődik, vagy egyszerűen csak andalog és akkor zúgysz, hirtelen a nyakába csúszdül egy nagyos vízator. Felne, szerencsése van, ha nem lesz tele a szeme a vízzel s akkor megindulhat, hogy ott fent, valamelyik erkélyen virágot öntözzek.

Ej, a virág, az szép dolog, no meg meleg is van, vigye kánya az egészét. Az inget amúgy is könnyen ki lehet mosni. Nem érdemes erre szót vesztegetni.

Gyerünk tovább. Forgalmass, érdekes, szép az utca. Itekőti az ember figyelmét. Már meg is feledkezik a korábbi „csapásról”, a víz gyorsan felszárad.

S ekkor mintha hirtelen ködbe érne, fel-lasztó porfelhő fogja körül. Hiába ugrik ar-rébb, a por, mint meg-állíthatatlan áradat ömlik az erkélyen porolt szőnyegből. Ömlik, behorít mindent és mindenki, fut, lát, fiatal és öreg. Ezért már bosszankodni kell, vagy az ablak „hatásköréből” s máris zúgysz, pedig az ilyen gondos szőnyegporolók ellen

már szigorúbb intézkedéseket is hoztak. Erdemes néhány percet szentelni az ilyen takarítók létezésének. Mindegyik tudja, hogy az, amit csinál, nem kellems a járőröknek s tudja azt is, hogy a legtöbb udvaron ott az erre a célra készített porolórúd. S még-

Nem csodálkoznék, ha egy idő után ezeken az erkélyeken, meg az ilyen célra használt ablakokban hatalmas pókhálók fel, amelyeknek sarkában áldozatra levő ébren vigyáznának a járőröknek oly sok bosszúságot okozó porolók, meg sepregetők.

Téma az utcán

is. Megbujnak, lesik, hogy mikor megy már el az a járdán ballagó embertárs s meg sem várják, hogy egészen kikerüljön az erkély, vagy az ablak „hatásköréből” s máris zúgysz, utnak indul egy jó adag por, szemek, piszok.

Talán egyet értenek velünk abban, hogy ez lenne a legbiztonságosabb megoldás, mert így mindenki tudná, hogy melyik ablak, vagy erkély alatt nem tanácsos áthaladni. Ugy volna más megoldás is? Egész biztos! PETERFI ARPAD

igyelembe jánljunk!

A városi néptanács társadalmi-politikai bizottsága a KISZ-bizottsággal együttműködve, a hivatal főnöke készszen választott arra vonatkozórdéseinkre, hogy milyen hivatali iratokat kell benyújtani a nyugdíjkorhatárt elért dolgozók számára a nyugdíj megszerzéséért.

Ime a szükséges iratok: MUNAKONYV (másolat és eredeti), amely a munkafeladatokról, illetve az igazolás (öt évre szakszolgálati, NYILATKOZAT, hogy MAS NYUGJAT NEM KAP; KERVENY, AZ ILLETO EGYSÉG (ahol dolgozik) ATIRATA (amely a munkaszerződés felbontását is tartalmazza). Amennyiben a kérelmező 1960 — a 90-es számú a munkaszerződés felbontását tartalmazó törvényerővel rendelkező iratok — előtti hagyta a munkát, az eredeti iratok mutatója be, ugyanakkor kérésre a SZOLETESI BIONYITVANYNAK és HAZASAGI BIZONYITVANYNAK a szolgálatára is.

A boldogságra is nevelni kell

(Folytatás az első oldalról)

szereztett játékos szórakozást azonosítani tudnánk. Miért ne lehetne létrehozni olyan szervezetet, amely a gyermekek életében az ifjúság önmegneveléséhez járulna hozzá, mert hisz nem az a baj, hogy egy felnőtt és kislány közötti közti keménygépkocsiról álmodoznak. A baj ott kezdődik, amikor ezt az ártól ajándékként várja, anélkül, hogy meg kellene küzdenie érte. Nem a kétfedeli füzetben van a baj, hanem abban, hogy nem adjuk meg ezeket a kétfedeli füzeteket magas erkölcsi-eszmei tartalommal feltöltve. És a kétfedeli füzet csak egy az ezer és ezer jelenlét közlül.

Hajótörött gyermekek

Ci-hat esztendő gyermekekkel beszélgettünk el a napokban a Dózsa utcai napközi otthonban. Ime néhány pillanatfelvétel.

BESZÉLGÉTES EGY RESZEGES SZÜLO GYERMEKEVEL:

— Apukám izzik és anyu mind szítja... hogy ivott... cuját... Össze is verekszenek.
— Mit csinálnak ilyenkor?
— Félnek.
— Elmesél valahova?
— Nincs hova. Félnek.

BESZÉLGÉTES EGY ELVÁLT, MAJD BORTÖNBE JUTOTT SZÜLO GYERMEKEVEL:

— Edesapám meglátogat?
— Nem, mert bortömbben van.
— Miért?
— Mert megverte az új asszonyát... Egyszer irt anyunak, mind azt írja, hogy drágám, meg szívem...

BESZÉLGÉTES EGY ÖZVEGY-ASSZONY GYERMEKEVEL:

— Van apukád?
— Van... Most van...
— Hol lakik?
— Otthon.
— Szeret téged?
— Igen, és mesél nekem.

Ismétlem, 5—6 esztendő gyermekek válaszaiból idéztem. A keserű tapasztalatokat, melyeket ezek a gyermekek szereztek, csak nehezen lehet már kitörölni a szívükből. Hogy hogy jutottak ide, hogy kik lopták meg egy részét boldog gyermekkoruknak? Azok, akik csak sajátmagukra, csak saját pillanatnyi boldogságukra gondoltak.

Nem véletlenül idéstem a fenti beszélgetéseket. A nevelői szemléletben gyakran találkoznak olyan felfogással, mely úgy akar boldogságra nevelni, hogy megszépíti a való életet. Az életben elég szépség van, nem szükséges azt szépségténi. De vajon letagadható-e ezek előtt a gyermekek előtt most vagy később, hogy van ital, van egzotikus, vannak a felnőtteknek is gyengéik? Sokan azzal érvelnek, hogy ezek a gyermekek kivételek, hiszen a többség megfelelő, harmonikus családi körben nevelkedik. Ez igaz, de ha tagadjuk előtőlük az életet, passzívításra neveljük őket, ami később megbosszulja magát.

Rövid kitérőt tartottunk, hogy bebizonyítsuk, milyen fontos a nevelő munkában az ösztönzés. Ha 5—6 esztendő gyermekek is gyakran ilyen komoly tapasztalataik vannak, hogyne ismernék sokat, sokkal többet, mint gondolnók az életből a 15—18 évesek. Eppen ezért csodálkozom, hogy hangzódik el olykor osztályfőnöki órák előtt nevelők részéről: nem tudom miről beszéljek a gyermekeknek. Ha pedig a „boldogság”

van éppen napirenden (mint az osztályfőnöki óra tárgya), mily gyakran kénytelenek a gyermekek unalmas, elvonat általánosításokat hallgatni.

A környezet, az élet problémáit a gyermekek maguk között kommentálják, tárgyalják, elemzik. Legtöbbször tévesen, hisz nincs sem megfelelő életpéldák, sem megfelelő tudásuk ahhoz, hogy széles összefüggésekben értékeljék a tényeket. Ezért van szükség nyílt beszédre, ezért kell a nevelésben a környezet ismert pozitív és negatív példáiból kiindulni. Az ösztönzési igény meg van a gyermekekben. Ezért is születnek a naplók, a kétfedeli füzetek, s ki tudja mi minden, amiről legtöbb-ször nem is tudunk. Ezt az ösztönzési-igényt pedig a legkomolyabban fel kellene használnunk. Ne féljünk meg a legkomolyabb problémák feltárásától sem. Szükség van erre. Persze az már más kérdés, mit, hogyan tárgyalunk.

HOVA MENJÜNK, HOL SZÓRAKOZZUNK?

RÁDIO

Vasárnap, július 23.

BUKAREST I.

Hírek: 6, 7, 11, 13, 20, 22, 24. 2.55. Műsorismertetés: 11.47. Vízilás jelentés: 11.50. Mindenkinél — mindenhol: 12. Vasárnapi esztendő: 13.10. Népdalok: 14.15, 15.30. 16.15, 17.30, 19.20. Könyvzene: 14.40, 17.10, 18.15, 0.05, 2.02. Operaszínház: 15.10. Operamuzika: 16. Zenés mozaik: 16.35. Szólisták — együttesek: 19.30, 22.20. Rádió-színház: Branislav Nusic: Az anal-fabéta: 20.30. Táncczene: 20.52, 23. Irodalmi pillanat: 22.30. Canzonet-ták: 22.40. Időjárásjelentés: 2.

BUKAREST II.

Hírek: 6.30, 7.30, 10.14, 16.19. 21. 23. 0.55. Szimfonikus zene: 11.15. 23.20. Népdalok: 11.50, 12.55. 16.30, 17.30, 19.50, 21.40. Köny-

Már beszámoltunk arról, hogy az Alimentara Alecsandri utcai klubhelyiségben bélyegkiállítás nyílt. Képünk a nagy érdeklődéssel fogadtott „bélyeg-seregszemle” egyik részletét ábrázolja.

Tudor Argehi emlékére: Testamentum — Illyés Gyula fordítása. LETAY LAJOS: Örökség. LASZLOFFY ALADAR: Végső óra. BARTALIS JÁNOS: Vers. SZULOFOLD: Tóth Ferenc: Ahogy a sasok látják. Veress Dániel: Innen jöttem. ide: térek, Cseh Gusztáv grafikája. Fialat költők antológiája: Kántor Lajos: Irigység és tanulság, Bohor Katalin: Vallomás című írása.

Pál Árpád: A bukaresti Nemzeti Színház vendégjátékáról. Marosi Ildikó: Beszélgetés Horváth Bélával. Gyöngyösi Gábor: Vigh István kiállítása Nagybanán, László U. Ferenc: Telemann-napok Magdeburgban.

Böngé, Utirajz, Levélváltás, Folyóiratszeme, Új könyvek, Ország-Világ, Keresztjévtény.

Az aradi I.O.C.R.

Plevnei tér 2

azonnal alkalmaz

KOMUVESEKET

(Nyugdíjasok is lehetnek)

Felvilágosításokat nyújtanak a vállalat székhelyén.

20, 21.05, 22.15, 23.22. Mese: 20.30. Zenei kaledonszokp: 20.40. Román dalok: 23.07.

KURTOS: Fanfan la Tulipe.

VILAGOS: Eszakra, Alaszká felé.

PANKOTA: Mondó cane.

VINGA: A Cocody-i gentleman.

FILMEK

MURESUL: Elet a kastélyban (10, 14.15, 16.30, 18.45, 21). Kedvező idő esetén 21 órakor a kert-helyiségben.

STUDIO: Az órnagy 's a halál (11, 14.30, 16.45, 19, 21). Kedvező idő esetén 21 órakor a kert-helyiségben.

IFJUSAGI: Sikert, Charlie Kiegészítés: Pallady. A kicsi nagy világa (11, 16.30, 18.45, 21).

VICTORIA: Elvesztett levél (11, 14.15, 16.30, 18.45, 21).

PROGRESUL (Ujaraj): Warlock. (16, 18, 20.15. Vasárnap 10 órakor matiné).

SOLIDARITATEA (Gáj): A névtelen csillag. (17, 19: vasárnap 15 órakor matiné).

MIKFLAKA: Cimarron. Ki-egészítés: A rabszolgák szigete (14, 19).

A VIDÉKI MOZIK MÜSORA:

PECSKA: Együtt neveltünk Stannal és Brannal.

NAGYLAK: Egy tanu a városban.

20, 21.05, 22.15, 23.22. Mese: 20.30. Zenei kaledonszokp: 20.40. Román dalok: 23.07.

KURTOS: Fanfan la Tulipe.

VILAGOS: Eszakra, Alaszká felé.

PANKOTA: Mondó cane.

VINGA: A Cocody-i gentleman.

10.50 Falusiadás.

18.30 Magazin 111.

19.15 X. Y. Z.

19.40 Híradó.

19.55 A föld körül.

20.10 Népdalok.

20.30 Sian és Pan.

21.00 Az aranyóra.

22.07 Egy régi dal, egy emlék.

22.45 Éjszakai TV-híradó.

23.00 Telesport.

23.00 Telesport.

MÚVELŐDÉS

Tudor Arghezi

TESTAMENTOM

Nem hagyok mást rád, holtan kiterítve.
Csak a nevem egy könyvbe menekítve.
A lázadástól estén, mely im jön
Hozzád egyenest messzi ősimeitől,
Szakadékok meredek helyein
Kézem kusztak a mélyből eleim —
Hogy e bajos ut lenne néked könnyebb,
Lépcsőnek szántam, fiam, ezt a könyvet.
Tedd főd alá, úgy legyen veletek.
Es a könyv nemesi leveletek!
A szürös-gubás szolgáktól, akiknek
Csontjai engem is hoztak és — visznek!
Hogy fölcseréljük tollra a kapát s ma
E tinta-róttá sor legyen barázda:
Gyűjtötték számunkra szorgos atyák
Évszázadok szüretének javát.
Gyalultam a nyáj-terelő beszéd
Nyers hű-iból találó igét
S bölcsőt a népek, mely majd születik.
Gyurva őket több ezer hetekig,
Almot, szentképet formáltam a szókából,
S mirtuszkoszort, koronát a rongyból!
Váltakoztam mérre a sűrű mérget,
De úgy, hogy annál edesebbnek érezt.
Vettem a szitkot, könnyen fonogattam
S kérélsére, vagy káromlásra fogtam.
Holtak hamvából, mit őrzött a tüzhely,
Csínáltam köntest és raktam azt fel
Magasra két világ határkövéül:
Vigyázzon rád, hogy soha meg ne szédülj.

Mennyi elfojtott bánat keserűje
Volt zsufolva az én egy hegedűmben;
Járta a gazda, járta egyre csak,
Akár a bőre-nyuozott kecskének.
Az új kincs, a szépség gennyből fakadt,
Penészből, sárból a kezem alatt!
— Így ad szót a szótlan-türt régi korbács,
Megváltva, olyan szívszínű kinnal éget,
Elő magzatát mindenki bűnének.
Így igazodnak homályban az ágak,
Ha erdő-mélyből föl a fényre vágnak;
Kihajt a zord termés, a hajdani,
Százados bajok személen-bokrai.

Nem lesz kedvére ez a könyv nagyon
A henyé hölgynek a lágy pamlagon
A láng-betű s a vas-betű lobogva
Ugy ulti nászát egymásba fonódva
Könyvemben, mint fogóban tüzes vas.
Rabszolgá irta, amit ury olvas,
Nem is gyanítva, hogy mélyceiben
Oseimnek vad dühe pihen.

ILLYES GYULA fordítása

Nicolae Grigorescu (1838—1907)

Hatvan esztendővel ezelőtt, 1907. július 21-én a Üllő-Kárpátok lakosai vonulatának festői szépségű helységében, Gimpinán örökre lehunyt a hazai festészet legnagyobb és legkiválóbb mestere, Nicolae Grigorescu. A paraszti élet s a hazai táj szenvedélyes ábrázolója ragyogó színeivel, a természet közvetlen érzékeltetésével, mint a modern román festészet megalapítója örökre bevéste nevét mind a hazai, mind az egyetemes művészettörténelembe.

A szegényparaszt szülők hatodik gyermeke, mint templomfestő inas kezdte pályafutását. Alig tíz éves, amikor a magafestette ikonok árusításával keresi meg kenyerét és segíti özvegy édesanyját. A cöldá-

és kifejezően rajzol, lenyűgöző hatású mestere az ecsetnek, ért a perspektívához és a kompozícióhoz, de mindennek előtt és mindenek fölött a színekhez. Egész-séges, realista meglátása azon festők felé irányítja, akik Párizs sötét műterméit felcserélték Barbizon gyönyörű vidékeivel.

Párizsi tartózkodása a művészt nem távolította el hazájától. Két alkalommal is hazatérő utazást Galicián keresztül, megőrizte a számára annyira kedves vidéket, s az ott élő jellegzetes figurákat. Itthon azonban hiába ajánlja fel szolgálatait a szép-művészeti iskolának, elutasítják. Visszatér tehát Párizsba, ahol 1870-ig marad. Hazatérte után részt vesz különböző kiállításokon, melyeken a fiatal művészek már mesterüknek tekintik Grigorescut, annak ellenére, hogy nem lehetett tanár.

Grigorescu munkásságának első időszakát nemcsak a tematika széles, változatos skálája, az egyszerű emberek mindennapi életének ismerete, megértése jellemzi, hanem az a nagy munkaképesség és kitartás, mellyel a művész a mesterség „titkainak” elsajátításáért harcol.

Mikor munkához kezdett, nem ismert sem fáradságot, sem nehézséget — mondta róla Vlahut. Művei szé-

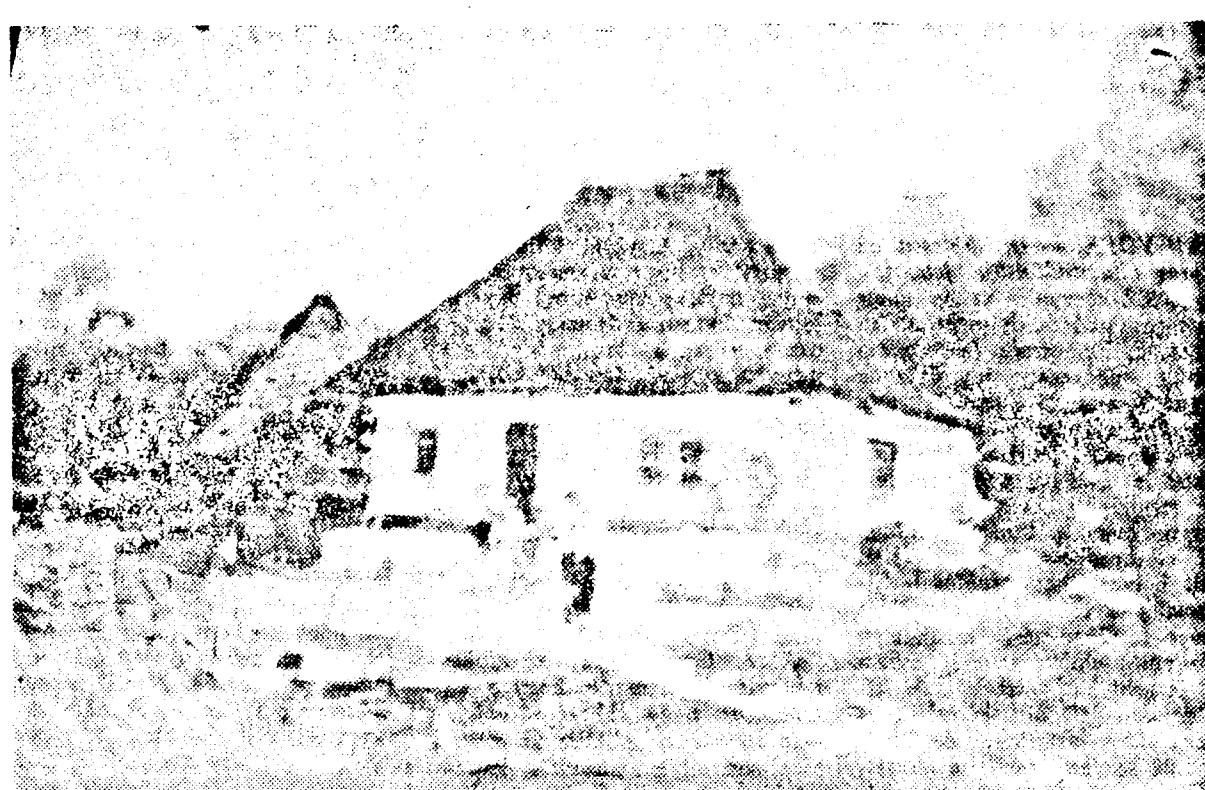
NICOLAE GRIGORESCU: A kurtós.

ruseni, zamfiriai és agapiai kolostorok festményei a művész realista módszereiről tanuszkodnak. Modelljeit nem a bibliából, hanem a mindennapi életből, a falu lakosai közül választotta.

A tehetségek iránti megismerés ebben az időben azonban megakadályozta e kiváló tehetség gyors kibontakozását. Kérvényeit, pályázatait egy külföldi tanulmányutra elutasították, míg végül is 1861-ben Mihail Kogălniceanu segítségével sikerült régi vágyát elérnie.

Amikor Párizsba megy, mestersegi tudása még nem tökéletes, de már figyelemre méltó. Könnyen

és kifejezően rajzol, lenyűgöző hatású mestere az ecsetnek, ért a perspektívához és a kompozícióhoz, de mindennek előtt és mindenek fölött a színekhez. Egész-séges, realista meglátása azon festők felé irányítja, akik Párizs sötét műterméit felcserélték Barbizon gyönyörű vidékeivel.

NICOLAE GRIGORESCU: Parasit.

szésségéből a természet és az ember iránti szeretet erőteljes, de fékmentes öröme árad. Tájképei, pásztori, parasztlányokat meglepetően arcképei a román lélek és a román táj hiteles ábrázolása. Fogalommal vált ökrös-szekér-képein néha a fények erőteljes kifejezését, máskor a halhatatlan finom, lágy ecsetkezelést, a szürke színharmonia veti vázát.

Festményeiről nem hiányoznak a parasztság keserves életének mozzanata sem. Megőrizte a falusi dolgozók nyomorúságos életét. Az Intéző című művével például a földművelők bérlet iránti megvetésének ad kifejezést.

Alkotásai közül legkiemelkedőbbek azok, amelyeknek tematikáját az 1877-es függetlenségi háborúból merítette. Mint katonai, a csaták színterén készített rajzait, vázlatait, melyeknek alapján később megfestette nagyméretű kompozícióját, a Smirdin útközet, melynek hősei nem a vezérek, tisztok, hanem az egyszerű katonák. A művész, a közlegény szemével látta az eseményeket s ez-

ért állította a kép főhőseinek a nép fiait.

Mintha mindaz, amit 1867 előtt festett, csupán előkészítette volna a művész tehetségének teljes kibontakozását. Későbbi munkái, melyekes hazaszeretetről és felismerhetetlen, mesteri tudásról tanuszkodnak.

„Egyesek azt mondják, hogy poétizáltak — mondta a festő — nem tudom, mi az, de gondolom: úgy vélik, hogy szépitni igyekszem a természetet. Ez nincs így! En választok és nem javítok. Azt festem meg, ami nekem tetszik, ami érdekelt és számomra megfelelő. Hiszen annyi szépség van a természetben!”

Elete utolsó évtizedében a hazai tájak új, jellegzetes sajátosságait vetíti vászonra. Színei elmosódottabbak, fehéres-szürkés tonusúvá válnak, hiven kifejezve azt a reggeli ködös, páras levegőt, amelyet olyan mesterien örökölt meg. Művészete, amelyet a téma meleg szeretete hatott át, új elemekkel gazdagította a román festészet formanyelvét és ezeket a legkiválóbb utódok is átvették, hitelesen alkalmazták és alkalmazzák ma is.

FERENCZ IRMA

Az aradi Állami Levéltár másfél évtizedes működése

Az aradi Állami Levéltár az új levéltári törvényerejű rendelet alapján, 1951-ben létesült. Nemrég tetszetős kiállítású füzet jelent meg az eltelt időszak munkájáról és a levéltár „szolgáltatásairól”.

A hazai levéltárügy általános fejlődését vizsgáló bevezetés után, a füzet rátér az aradi fiók „fond”-jainak ismertetésére. Megtudjuk, hogy itt kezelik a régi vármegyei iratanyagot és a városi anyagot. Ezen kívül értékes középkori oklevélgyűjteményük, valamint mezőgazdasági, bank és iskolai anyaguk is van. Figyelmet érdemlő anyagot tárolt a levéltár városunk történelmére és a megye jobbágyságának múltjára vonatkozóan is.

Az oklevél — hasonlókat is tartalmazó tájékoztató füzet egy-egy érdekesebb, már feltárt aktát is ismertet.

Röviden beszámol az őrségekben lévő gazdag művelődéstörténeti iratanyagról is. Megemlékezik a fiók pecsétygyűjteményéről és közel 10 000 kitért kitévő kézi könyvtáráról is.

Beszámol arról is, hogy eddig a helyi kutatók milyen tárgyi dolgozatokat, tanulmányokat közöltek a feltárt anyagból.

A beszámoló részben megismerjük a helyi anyagot népszerűsítő kiállítását és a fiók bizonyítványkiállításai tevékenységét.

Az izléses nyomdatéchnikkal előállított tájékoztató füzet hasznos segédanyag lesz az új kutató-nemzedéknek és ugyanakkor értékes szemléje az elért eredményeknek.

(f. d.)

SZIVÁRVÁNY SZÍNŰ DÉLUTÁN

A kisfiú egyes-egyedül van otthon. Nagy-lófolatba kuporodva ül a nappali kis asztala mellett. „Várj, várj, a három órá, hogy nyíljon az ajtó s mindenről megfellekkeszik az ablakból rácsodálkozó világ-tól.”

Hétszínű ez a világ és ötven.
Hét színes ceruza van a kisfiú melle! — pirosasmaszt óvodásköpeny.
Lila vonal kanyarog a fehér papíron.
Színek, vonalak. Színek. Vonalak. Ajtónyílás.

A kisfiú fehér habfelhőkön lebeg. Onnan, a himbálózó magából vizsgálga a kék szemével, mit fessen még a blokkra.

— Mit csinál, nagylegény?

Percenként áll mögötte egy férfi. Munkázubonyban, kékszeműen, mosolygósan. Az apa. Halkan lépett a szobába, olyan halkan, hogy a kisfiú továbbra is egyes-egyedül maradt a rácsodálkozó világgal és ő is csodál valamit a világból.

A kisfiú nem lépődik meg. Nem rezzen meg. Nem ijed meg. Felé és tovább alkot.

— Rajzolok — mondja.

Hét színes ceruzát lát az apa az asztalon. És kicsinyített önmagát. Negyedszázaddal ezelőtti önmagát.

Huszonöt esztendőt ugrik vissza az emlékezet.

— Így ültem én is, — gondolja az apa. — Ekkor így. A lábaimat is

így tettem egymásra és én is rajzoltam. Apám, — milyen furcsa —, apám is éppen így, ilyen nesztelenül állt meg mögöttem és ő is, igen, ő is ugyanígy kérlelte: — Mit csinál, nagylegény?

Ennyire adva lennének és ily sokat adnának önmagukból — elmélkedik tovább az apa. Ennyire változatlan az ember és ennyire ismétlődő minden? Hogy is lehettem én akkor? Ugyanazt mondtam, hogy: rajzolok!

— Mit rajzol, nagylegény?

— Nézd! — mutatja a kisfiú apja felé nyújtva a hétszínű ceruzák vonalaival megtöltött rajzlapot.

Ház — gondolja az apa és nem érti a furcsa színek nyelvét. Az erkély kék, az ablakok rózsaszínűek, az ég sárga, meg zöld, meg piros, meg fehér. Ert-hetetlen összevisszaság, de mond valamit, nem úgy, mintha egyszerűen kéne volna.

„En is házat rajzoltam AKKOR, — gondolja tovább az apa s hirtelen valami arra kéri, hogy ne ugyanazokat a szavakat használja, mint AKKOR vele használták.”

Egy perc, kettő, három, de lehet, csak egy pillanat ugrott tőle.

„Elfejtettél valamit, nagylegény, mosolygott AKKOR, aki őt figyelmeztette.”

— Mit, édesapám? — kérdezte ő, a negyedszázaddal ezelőtti gyermek.

— Gyere, gyere az ablakhoz és megnézzük...

Kéz a kézben mentek az ablakhoz.

— Mi van a ház tetőjén, nagylegény?

— Gólya! — kiáltott ő akkor örömmel.

— De min ül a gólya.

— A KEMÉNYT jeleztem el! A KEMÉNYT!

Egy perc, kettő, három, de lehet, csak egy pillanat ugrott tőle.

— Gyere, gyere az ablakhoz és megnézzük...

Kéz a kézben mentek az ablakhoz.

— Mi van a ház tetőjén, nagylegény?

— Gólya! — kiáltott ő akkor örömmel.

— De min ül a gólya.

— A KEMÉNYT jeleztem el! A KEMÉNYT!

Egy perc, kettő, három, de lehet, csak egy pillanat ugrott tőle.

— Gyere, gyere az ablakhoz és megnézzük...

Kéz a kézben mentek az ablakhoz.

— Mi van a ház tetőjén, nagylegény?

— Gólya! — kiáltott ő akkor örömmel.

— De min ül a gólya.

— A KEMÉNYT jeleztem el! A KEMÉNYT!

világ: pasztellszínű blokk, felhők mögött bújó színes nap sugarak, egéskarcoló gyárkémények. Nézik mind a ketten az ablakból rájuk tekintő világot és mind a ketten mást és mást látnak maguk előtt. Az apa szemében összefutnak, eltompulnak a színek, de a fia, ötvenes kislány mindenben azt a hét színt látja, melynek ceruzáit az imént használták.

— Gyere, gyere az ablakhoz és megnézzük...

Kéz a kézben mentek az ablakhoz.

— Mi van a ház tetőjén, nagylegény?

— Gólya! — kiáltott ő akkor örömmel.

— De min ül a gólya.

— A KEMÉNYT jeleztem el! A KEMÉNYT!

Egy perc, kettő, három, de lehet, csak egy pillanat ugrott tőle.

— Gyere, gyere az ablakhoz és megnézzük...

Kéz a kézben mentek az ablakhoz.

— Mi van a ház tetőjén, nagylegény?

— Gólya! — kiáltott ő akkor örömmel.

— De min ül a gólya.

— A KEMÉNYT jeleztem el! A KEMÉNYT!

Egy perc, kettő, három, de lehet, csak egy pillanat ugrott tőle.

— Gyere, gyere az ablakhoz és megnézzük...

Hét fiú és egy csavargó lány

A jövő héten bemutatásra kerülő román-francia koprodukció forgatókönyvét Mireille de Tissot írta, a felvételeket Henri Persin készítette, zenéjét Paul Misraki szerezte.

Szereplők: Dorgeval (Jean Marais), dublőr: Matei Alexandru, Duprat (Sidney Chaplin, dublőr: George Oancea), Carlotta (Marilu Tolo, dublőr: Adela Marculescu), Francquillon (Florin Pier-sic), Latouche (Guy Bedos, dublőr: Stefan Tăpălagă), Pastagnac (Jean Lorin Florescu), Silvio (Serban Cantacuzino), Cabrol (Serge Ayala dublőr: Sabin Făgărașanu), Lafont (Philippe Lemaire, dublőr: Dinu Lucian), Livia (Aimée Iacobescu), Monica (Sylvie Breal), osztrák kapitány (Ettore Manni), von Shlering (Dem. Rădulescu).

A filmet Bernard Borderie rendezte.

Ilyenkor, a déli órák rekkenő hőségében kevés látogatója akad a szerszámgyári klubnak. Pedig latinulvalóban egyáltalán nem szokálnak a meleti helyiségek. Mindjárt az első próbatételben Ion Tuculescu színes reprodukcióiban gyönyörködhet a művészrajongó. Emitt a fotoamatőr-kör tagjainak remek felvételei, míg az igazgatói iroda falán néhány akvarell azt igazolja, hogy a gyár dolgozói az esztendő készítésén kívül a művészetben is jeleskednek.

— Inkább a délutáni órákban jönnek a látogatók — jegyzi meg a könyvtárosnő, miközben kimutatásai között matat.

— És olyankor tartjuk a próbákat is — fűzi hozzá Vlad Ioan klubigazgató — ambár??

— Hát őszintén szólva, a tartományi erőpróba előkészületei elég sok fejtörést okoznak.

— Sikerült bejutniok a tartományi döntőbe?

— Igen. A városi versenyszakszon 80 tagú férfi kórusunk (karmester: Lupsa Petru) I. fúvósze-

karunk (karmester: Botas Moise) I. könnyűzenekarunk (karmester: Varga Kálmán) I. Varga Kálmán hangszerzsolisták (akordeon) II. díjat, míg a modern- és népi táncgyűjtésünk II. díjat nyert. Az első helyezettek — mint ismeretes

másik hivatalos iratról. Színhely: a VII. országos kulturverseny tartományi szakasza, 1963. Ez az itt? Az V. tartományi vetélkedőn III. lettek. Dátum: 1966.

Vége-hossza nem lenne a felsorolásnak, ha az eddig kapott ki-

A klubigazgató gondjai...

— részt vehetnek a következő versenyszakszon.

Az igazgatói iroda falán diplomák egész sora igazolja, hogy nem ez az első kiállítás, melyekben a szerszámgyári műkedvelők részesülnek.

A IV. tartományi versenyen III. díjat kaptak — jelzi az egyik díszoklevél a kórus sikerét. Évszám: 1962. III. helyezés — olvasom a

tüntetések mind számba akar-nám venni.

— Szóval három együttes, s a-zonkívül hangszerzsolista képviseli majd július 30-án az aradi Szerszámgyárat — térek vissza az előbb megkezdett témára. — És ezek rendszeresen próbálnak?

Pillanatnyi szünet után az igazgató így válaszol:

— Hát éppen ez a bökkenő. Próbálunk is, nem is.

— ??

— A fúvószenekar hetente háromszor, a könnyűzenekar kétszer gyakorol, a hangszerzsolista viszont egyenlőre készűl fel az elővetkező erőpróba. De a kórus... a kórust nem sikerült még teljes létszámban mozgósítanunk. Lupsa Petru karmester és mások pihenőszabadságon vannak, azonkívül a kettős szektorból 18-an, a CTC szolgálatból tizen, három műszakban dolgoznak. Ez nagyon megnehezíti a mozgósítást.

— Mégis, hogyan próbálják megoldani a kérdést? — vetem közbe, mert a hallottaktól magam is pesszimista kezdek lenni.

— Ugy gondoltam, hogy a próbákat két váltásban, a rendelkezésünkre álló erővel szervezzük meg. Nem a legsikerültebb megoldás, de jobb a semminél. Mindennek dacára bízom a kórus és a másik két együttes tagjainak rátermettségében, bízom a sikerben.

Mit tehetünk egyebet: ha nem is hiszünk a csodákban, de azért vele együtt mi is reméljük, hogy minden jól megy majd.

I. b.

NEMZETKÖZI ÉLET

Az ENSZ-közügyülés időlegesen befejezte munkáját

NEW YORK. — R. Caplescu, az Agerpres tudósítója jelenti:

Az ENSZ-közügyülés ez év június 17-én megnyitott rendkívüli ülésének Svédország, Finnország és Ausztria ügyrendi határozati javaslatának elfogadása alapján péntek este időlegesen befejezte munkáját.

A határozat felkéri a főtárgyalókat, terjessze a Biztonsági Tanács elé az ENSZ-közügyülés jegyzőkönyveit, hogy a tanács sürgősen újabb megkezdhesse a közel-keleti feszült helyzet megvizsgálását. Elhatározták a rendkívüli közgyűlés időleges felfüggesztését azzal, hogy a közgyűlés elnöke szükség esetén újabb összehívhatja azt.

A szudáni delegátus kérésére külön szavazást tartottak. Az eredmény: 62 szavazat mellett (Ausztria, Olaszország, Románia, Szovjetunió, Lengyelország és más szocialista országok, Nagy-Britannia, USA, Japán stb.), 26 ellen (az arab országok, számos afro-ázsiai ország, Albánia és Kuba), 27 tartózkodás. Közülük afrikai és latin-amerikai országok, Izrael, Franciaország, Jugoszlávia, Spanyolország és Törökország.

A szavazás megejtése előtt és után több küldöttség kifejtette álláspontját a határozattal kapcsolatban. Számos arab ország és

egyik afrikai országok küldöttei kijelentették, hogy véleményük szerint a határozatnak nincs ügyrendi jellege, hanem érdemi határozat, mert az a körülmény, hogy megvizsgálás végett újabb a Biztonsági Tanács elé utalja a kérdést és megküldi a tanácsnak a rendkívüli ülésnek jegyzőkönyvét, egyértelmű „annak elismerésével, hogy a közgyűlés — és az Egyesült Nemzetek — képtelen megoldani egy, az emberiség, valamint a nemzetközi béke és biztonság szempontjából oly súlyos kérdést” (Adnan Pachachi iraki külügyminiszter).

A. A. Gromiko szovjet külügyminiszter kijelentette, hogy a küldöttségek nagy többsége valamilyen formában „elítélte az erőszak alkalmazását a nemzetközi kapcsolatban, és állást foglalt az elfoglalt arab területek azonnali kiürítése mellett”. Felszólalt még az Egyesült Államok és Franciaország delegátusa.

Abdul Rahman Pazhwak, a közgyűlés elnöke zárbeszédében rámutatott: Nehezen lehetett feltételezni, hogy a rendkívüli ülésnek megoldja az összes közép-keleti problémát, amelyek a közgyűlés voltaképpen már husz éve vitat. Az elnök az ülésszak eredményeit közé sorolta, hogy megszavazták a

határozatot a menekültek kérdésében, valamint a Jeruzsálem státusára vonatkozó két határozatot, s azt, hogy a vita során elhangzottak olyan elgondolások, amelyeknek gyakorlatba ültetése lehetővé tenné azoknak a céloknak a megvalósítását, amelyek a rendkívüli ülés szakot összehívták. Az elnök elismeréssel nyilatkozott a különböző delegációk közötti tanácskozásokról, véleménycserékről, ami a delegációknak a közép-keleti probléma rendezésére irányuló törekvéséről tanuskodott. Kifejtette meggyőződését, hogy addig is, amíg ez a probléma ismét a közgyűlés elé kerül, a tagállamok tovább keressék a megoldást, s a Biztonsági Tanácsnak is ezt a célt kell követnie.

A Mongol NK és a Bulgária NK együttműködése

ULAN BATOR (Agerpres).

Szombaton közzétették a Bulgária NK és a Mongol NK 20 évre szóló barátsági és együttműködési szerződésének szövegét. A szerződés egyebek között rámutat, hogy a két ország tovább erősíti a bolgár és a mongol nép barátságát, fejleszt a sokoldalú együttműködést és a testvéri segítségnyújtást a szocialista internacionalizmus, a teljes jogegyenlőség, az állami szuverenitás kölcsönös tiszteltésének tartása és a békében való nem avatkozás elve alapján. A szerződés értelmében a felek kötelezik magukat, hogy a különböző társadalmi rendszerű államok közötti békés egymás mellett élés politikáját folytatják. Cselekvésben részt vesznek a béke és a népek közötti barátság erősítésére, az általános és

teljes leszerelés megvalósítására, a kolonializmus és a neokolonializmus felszámolására, a nemzetközi gazdasági és kulturális együttműködés fejlesztésére irányuló intézkedésekben.

Ugyanakkor közzétették a bolgár-mongol közös közleményt, amely rámutat, hogy a két ország párt- és állami küldöttségeinek megbeszélései során megvitatták Bulgária és Mongólia, a Bulgár KP és a Mongol FNP közötti kapcsolatok és sokoldalú együttműködés fejlesztésének és erősítésének távlatait. Ugyanakkor megvitatták a nemzetközi helyzet és a nemzetközi kommunista és munkásmozgalom időszerű kérdéseit.

Elfogadták a meghívást, hogy mongol párt- és állami küldöttség látogasson el Bulgáriába.

Tárgyalások Brit-Honduras jövőjéről

Egy 300 éves vita „perspektívái”

LONDON (Agerpres).

Az angol külügyminisztérium szóvivője közölte, hogy Londonban hétfőn tárgyalások kezdődnek Nagy-Britannia és Guatemala között Brit Honduras jövőjéről. A megbeszéléseken George Brown angol és Emilio Arenales guatemalai külügyminiszter vesz részt. Már körülbelül 300 éve folyik a vita a két ország között, s a mostani tárgyalásokat a közvetítéssel megbízott Bethuel Webster USA-nagykövete indította. Jellemző, hogy a megbeszéléseken nem lesznek jelen Brit Honduras lakosságának a képviselői.

Guatemala, amelynek közös határa van a Karib-tengeri kis brit gyarmattal, 1859-ben elismerte az angolok fennhatóságát a terület felett, később azonban megvalósította az álláspontját, mert — mint hangzott — „Anglia megszegte az 1859-es szerződést, minthogy nem építette meg azt az országot, a-

melly lehetővé tette volna Guatemala számára, hogy a gyarmat területén át kijusson a Karib-tengerhez. A guatemalaiak most azazal is érvelnek, hogy a spanyoloktól örökölték Brit Honduras területét, Nagy-Britannia természetesen nem fogadja el ezt az álláspontot.

Guatemala 1963-ban megszakította a diplomáciai kapcsolatokat Nagy-Britanniával, miután brit Honduras — új alkotmány alapján — belső önkormányzatot kapott.

A festői fekvésű Liberec cseh-szlovákiai várost is a lendület fejlődés jellemzi. Jelenleg új televíziós relé-állomást építenek itt, amelynek 85 méteres tornya 1970-re készül el. Földszinti részén szállodát és vendéglőt rendeznek be.

Manőverek... „népszavazással”

A második világháború után, amikor megkezdődött a régi gyarmati birodalmak széthullása, az Egyesült Államok — megpróbálva azt a látszatot keltetni, hogy nincsenek gyarmatai — alkotmányát a szigetnek, s egy ugynevezett népszavazás után, 1952-ben kiküldték az „USA-val önként egyesült Porto Rico államot”. Mindez azonban nem módosította a sziget gyarmati státusát, s az amerikai mesterkedéseit senki sem tudta meggyőzni. Az 1952. évi aktus után Juan Mari Bras, Porto Rico Függetlenségi Mozgalmának főtitkára kijelentette: Akárcsak 1898-ban, most is klasszikus értelemben vett gyarmat vagyunk, amelyet politikai, gazdasági és katonai szempontból egyaránt kizsákmányolnak. Porto Rico az Egyesült Nemzetek nyilatkozatában is a függő területek között szerepel, és az alapokmány értelmében az Egyesült Államok kötelezettséget vállal a sziget helyzetéről. A Washingtoni szövetségi kormány ellenőrizi Porto Rico politikáját, elrendeléseket, védelmet és szállítást.

A sziget főként mezőgazdaságon alapuló gazdasági élete csaknem kizárólag az észak-amerikai tőkéktől függ. A mezőgazdasági terület 80 százalékát amerikai farmerek tartják kezükben, az iparállalatok — a mezőgazdasági nyersanyagfeldolgozó-gyárakat, az olajfinomítókat, a textilgyárakat, a mangán- és

NAPI KOMMENTÁR

vasbányákat — észak-amerikai monopóliumok ellenőrzik. Az amerikai uralom a lakosság elszegényedéséhez és tömeges munkanélküliséghez vezetett. Az amerikai kézben lévő vállalatokban uralkodó nehéz munkakörülmények miatt több mint egymillió Porto Rico-i vándorolt ki az Egyesült Államokba, s még zsúfoltabbá tették a New York-i és Chicagói gettókat. Washington érdekei azonban nemcsak gazdasági természetűek. Ezen a karib-tengeri szigeten a katonai támaszpontok egész hálózata létezik. Az USA nukleáris fegyvereket halmozott fel

Az NDK kormányának emlékirata az összes kormányokhoz és népekhez

BERLIN (Agerpres).

Az ADN közli, hogy a Német DK-kormány emlékiratot intézett az összes kormányokhoz és népekhez, s ebben rámutat, ahhoz hogy haladást érjenek el az európai biztonság biztosítása útján, valamennyi államnak normális kapcsolatot kell létesítenie az NDK-val. Ez jelentősen hozzájárulna a két német állam közötti viszony normalizálásához is. Az emlékirat hangsúlyozza: Bonn azáltal, hogy ragaszkodik ahhoz, hogy az egész német nép egyedül képviselője legyen, kizárja annak a lehetőségét, hogy a két német állam kormányai között az egyenlőség alap-

ján tárgyalások folyjanak, s ugyanakkor elfogadhatatlan előfeltételt támaszt. Ez károsan hat ki valamennyi európai és Európán kívüli ország békéjének és biztonságának érdekében.

Az emlékirat megerősíti, hogy a békés egymás mellett élés érdekében az NDK kész „az egyenlőség alapján tárgyalásokat folytatni és megegyezést kötni a két német állam minisztertanácsának elnökei között, minden előzetes feltétel nélkül”. Az NDK ugyanakkor továbbra is hajlandó arra, hogy „a két német állam közlekedésügyi, távközlési és kereskedelmi miniszterei konkrét kérdésekről tárgyaljanak”.

Részvételünk a tudományos életben

A mai egyetem című nemzetközi szeminárium

DUBROVNIK (Agerpres). Dubrovnikban megnyitott A mai egyetem című hagyományos nemzetközi szeminárium.

Részt vesz mintegy 180 tanár és diák 95 ország egyetemének képviselőiben. Romániából részt vesz Marin Lupu professor, a bukaresti V. I. Lenin Gazdaságtudományi Intézet rektora, Petre Spacu professor, a Bukaresti Egyetem prorektora az Oktatásügyi Minisztérium képviselőiben, és Daravoina Nicolae az RDESZ részéről.

A tíz napig tartó szemináriumon több mint 50 referátumot és koreferátumot olvasnak fel.

Ion Agârbiceanu professzor előadása

PARIZS. — Georges Dascal, az Agerpres tudósítója közli:

A lézer alkalmazásával foglalkozó első nemzetközi kongresszuson, amely a párizsi Jéppalotában folytatja munkáját, Ion Agârbiceanu professor, Románia Szocialista Köztársaság Akadémiájának levelező tagja tudományos előadást tartott. Az előadást nagy érdeklődéssel hallgatták meg.

Beismerő amerikai közlemény

Saigonban közzétett amerikai katonai közlemény szerint pénteken, Quang Tri város környékén a dél-vietnámi hazafias erők az amerikai tengerészgyalogság egyik nagy egységét törbocsalták és súlyos veszteségeket okoztak neki. Ugyancsak pénteken támadás érte az egyik amerikai ejtőernyős egységet a Nien Hoa-i amerikai támaszpont közelében. E két csatában az amerikaiak vesztesége 20 halott és 111 sebesült volt.

A Nemzeti Felszabadítási Front erői ugyanebben az időszakban három amerikai helikoptert és egy repülőgépet lőttek le.

Saigoni hírek szerint Ky tábornok a katonai junta vezetője bejelentette, hogy újabb 55 000 fővel növelik a saigoni hadsereg létszámát. Ezzel a saigoni rendszer hadserege mintegy 660 000 főre emelkedik.

Megfigyelők véleménye szerint a saigoni katonai vezetőknek ez a döntése McNamara amerikai honvédelmi miniszter sürgetésének kö-

vetkezménye. Dél-vietnámi látogatása alkalmával McNamara nemcsak a saigoni kormánytól, hanem a többi „szövetségesítől” is követelte vietnámi agresszióban részt vevő csapataik létszámának növelését. Az amerikai honvédelmi miniszter ugyanakkor egyetértett Westmoreland tábornoknak az amerikai csapatok száma növelésére vonatkozó kérésével is.

A kongói külügyminiszter levele U Thanhoz

NEW YORK (Agerpres).

Justin Bomboko, Kongói Demokratikus Köztársaság külügyminisztere levélben kérte fel U Than ENSZ-főtárgyaló, hogy — lehetőség szerint — személyesen járjon közbe a portugál és a brit kormányok között annak érdekében, hogy a két ország adja ki a kongói hatóságoknak a Kongó területén elkövetett bűncselekményekben vétkes zsoldosokat, felelősségrevonásuk céljából. A külügy-

miniszter azt is kéri, hogy adják vissza az ellopott kongói repülőgépeket, amelyekkel a zsoldosok Kongóból Rhodesiába szöktek. Justin Bomboko felkéri a főtárgyalókat, hogy adják át ezt a levelet a Biztonsági Tanácsnak, a portugál és a brit kormány pedig szövegezzék fel a közölte az ENSZ-szel, hogy mit tett a kongói helyzettel kapcsolatos nemzeti biztonsági tanácsi határozat alkalmazásáért.

fizetnie. A hírügynökségek azonban megjegyzik, hogy a társaság az összeg egy részét közvetlenül a keleti tartomány vezetőinek szeretné kifizetni, mivel a kitermelt kőolaj onnan származik. Ez a hír kétségtelenül nagy elégedetlenséget keltett Lagóban.

A hírügynökségek ezzel kapcsolatban arról írnak, hogy Kaduna nigériai városban pénteken érkeztet tartottak az észak-nigériai üzletemberek és a szállítószekertulajdonosok egyesületének képviselői, és elhatározták, hogy bojkottálják az angol olajtársaságot, ha az nem fizeti ki minél előbb a szövetségi kormányoknak az erre a hónapra esedékes járandóságokat.

A washingtoni elektronikus ágytonnázásra dolgozta fel az adatokat. A szakemberek megvizsgálták a számítási adatokat, taglalták a lehetőségeket:

— „önként társult állam”,
— az USA 51. állama,
— független köztársaság.

„Amikor minden elő volt készítve, az amerikai kongresszus népszavazás mellett határozott. Erre ma kerül sor, hogy eldöntse a területi lényeges státusát. Nem tudni, hogy a népszavazásnak szerepe 1 067 349 Porto Rico-i közül hány járul majd az urnák elé, mert az egész szigeten erős bojkottmozgalom bontakozott ki a népszavazással szemben. Ez könnyen érthető, hiszen a „referendum” spanyoljára képtelen elakarni Washingtonnak azt a szándékát, hogy továbbra is fenntartsa uralmát a szigeten felett.

Porto Ricót, amely Uiequas, Mona és Culebra kis szigetekkel együtt 8897 négyzetkilométeren terül el, 1508-ban foglalták el a spanyol konkvisztádorok. A sziget az 1898. évi amerikai-spanyol háború után került „hadizsákmányként” az USA fennhatósága alá. A Porto Rico-i nép, amely súlyos alacsony árán vitatta ki függetlenségét 1868-ban, újabb gyarmati uralom alá került. Azóta az ország kincsei az új „a-nyarország”-ba vándorolnak.

Tudósítás Nigériából

- Nsukka és Ogoja város a szövetségi csapatok kezén
- Súlyosbodnak az angol Shell társasággal való nézeteltérések

LAGOS (Agerpres).

Nigériában folytatódnak az összezecsapások a szövetségi csapatok és a szakadár keleti tartományi hadserege között. A legutóbbi lagosi hivatalos közlemény szerint a szövetségi csapatok teljesen elfoglalták Nsukka keleti helységét, s folytatják előnyomulásukat Enugu, a zendülő tartomány közigazgatási központja felé. A szakadár erők utolsó ellenállása is megtört Ogoja városában, amely most végleg a szövetségi csapatok kezén van.

Szombat reggel a nigériai fővárosba érkezett az Isoneo olasz hajó, amellyel 582 személy, legnagyobb részén európai menekült el a keleti tartományból. Az Enuguban

akkreditált különböző diplomáciai képviselők több tagjának sikerült még az ellenségeskedések kirobbanása előtt Port Harcourtba menekülnie, s ott hajóra szállnia.

★

LAGOS (Agerpres).

Nigéria szövetségi kormányának a szakadár keleti tartomány csapataival vívott harcok kívül sok gondot okoznak azok a nézeteltérések is, amelyek az angol Shell-British Petroleum társasággal és a havi járadék kifizetése körül merültek fel. Az eredeti szerződések szerint a nigériai kőolajlelőhelyek egy részét kiaknázó társaságnak bizonyos összeget járadék címen a szövetségi kincstárnak kellene ki-

Ellentétes reagálás Dánia közös-piaci csatlakozási kérésére

BRUSZSEL (Agerpres).

Tyge Dahlgaard dán kereskedelmi miniszter emlékiratot nyújtott át Jean Reynek, az EKG egyesített bizottság elnökének Dánia közös piaci csatlakozásával kapcsolatban. A dokumentum többek között kéri, hogy a dán mezőgazdaság teljes mértékben csatlakozzon a Közös Piac mezőgazdaságához minden átmeneti időszak nélkül. A France Presse azonban rámutat, hogy ez a kívánság máris nagy ellenállásra talál egyes közösségi mezőgazdasági körök részéről, különösen francia részről, minthogy félnek a dán mezőgazdaság konkurrenciájától. Ismeretes, hogy a „hatok” jelenlegi vámkorláta el-

lenére Dánia nagy mennyiségű mezőgazdasági terméket szállít a Közös Piac országába, főleg az NSZK-ba. Olasz mezőgazdasági körökben kedvezően fogadják Dánia jelölését, abban a reményben, hogy növekedni fog az olasz citrusrúfélék és borok exportja a dán piacra. Kedvezően fogadják a csatlakozást a bonni politikai körök is, hangsúlyozva azokat a hagyományos jó kapcsolatokat, amelyek mezőgazdasági téren Dánia és Németország Szövetségi Köztársasága között fennállnak, s ugyanakkor ki- fejezik azt a véleményüket, hogy Dánia közös piaci csatlakozása volna a kapcsolatok fenntartásának legmegfelelőbb eszköze.

hogy vitassa meg a függetlenség megadásának kérdését. Washington most az 1952. évihez hasonló újabb manőverrel akarja megváltoztatni a sziget státusát. Így született meg a népszavazás terve. De a Porto Rico-i demokratikus erők — a Függetlenségi Mozgalom, a Kommunista Párt, a Függetlenségi Párt — hangsúlyozták, hogy a július 23-i választások szabadsága nem egyéb fikciónál. Mindaddig, amíg teljes egészében az Egyesült Államok ellenőrizi a politikai életet és a gazdaságot, amíg üldözik a demokratikus szervezetteket, a propagandaszakadérok pedig maroknyi amerikaiakat kezben tartanak, nem lehet szó szabad választásokról. Washington bejelentette, hogy nem ismeri el a július 23-i népszavazást, ha azt nem az Amerikai Egyesült Államok szervezi. A sziget politikai és tudományos életének képviselői erre a követeléseket válaszolták: „A Porto Rico-iak távolmaradása a közeli „népszavazástól” azt fogja tanúsítani, hogy igaz: függetlenséget és szuverenitást akarunk”. Elmondható tehát, hogy Washingtonban hiába tudják már most, mi lesz a július 23-i szavazás eredménye, mert az távolról sem fogja tükrözni a Porto Rico-i nép szabadságvágyát.

N. GRETU